

Práva, podpora a ochrana obetí trestných činov

PhDr. Janka Šípošová, CSc.

Obete trestných činov (poškodení), stále ťahajú za kratší koniec. Ich práva sú akoby menej viditeľné, ako práva páchatel'ov. Výrazom toho je aj skutočnosť, že slovenské zákonodarstvo pojem „obet'“ nepozná. Ani postavenie obetí v trestnom konaní nie je primerané napriek tomu, že v skutočnosti sú to oni, ktorí utrpeli ujmu a ktorí by mali byť aj v centre pozornosti štátu a jeho orgánov. V skutočnosti sa stále stretávame skôr s tým, že sú vnímaní ako príťaž, viac-menej ako neobíditeľní svedkovia, ale nie tí, kvôli ktorým by sme sa mali trestnými prípadmi zaoberať. V centre pozornosti je stále páchatel' a jeho potrestanie, čo však skoro vôbec nie je zadosťučinením a nápravou škody, ktorá sa stala obetiam.

Pomoc obetiam násilia – Victim Support Slovakia od roku 1997 poskytuje bezplatné sociálne poradenstvo, psychologickú podporu a právnu pomoc obetiam a svedkom trestných činov všetkých kategórií. Od roku 2000 je organizácia členom Victim Support Europe, čo je strešná organizácia 32 národných organizácií z 24 európskych krajín. Spolu majú okolo 3 000 zamestnancov a 20 000 dobrovoľníkov. Táto sieť ročne poskytne pomoc a podporu asi 2 miliónom ľudí dotknutých trestnou činnosťou v Európe.

Nová smernica Európskeho parlamentu a Rady (2012/29/EÚ z 25. októbra 2012), ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV o postavení obetí v trestnom konaní. Smernica zavádza minimálne práva, ktoré majú byť prístupné obetiam trestných činov vo všetkých členských štátoch EÚ. Všetky členské štáty musia implementovať smernicu do 16. novembra 2015.